

Załącznik 20 do Wniosku o dofinansowanie w ramach FEnIKS - Zgodność projektu z regulacjami dotyczącymi ochrony środowiska

1. Zgodność projektu z polityką ochrony środowiska

Pole opisowe – max. 2500 znaków.

Instrukcja

Należy opisać, w jaki sposób projekt przyczynia się do realizacji celów polityki ochrony środowiska, w tym w zakresie zmian klimatu, oraz w jaki sposób uwzględniono przedmiotowe cele w danym projekcie, (w szczególności należy rozważyć następujące kwestie:

- efektywną gospodarkę zasobami,
- zachowanie różnorodności biologicznej i usług ekosystemowych,
- zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych,
- odporność na skutki zmian klimatu itp.

2. Zgodność projektu z zasadą zrównoważonego rozwoju

Pole opisowe – max. 2500 znaków.

Instrukcja

Należy opisać, w jaki sposób projekt spełnia zasadę zrównoważonego rozwoju, o której mowa w art. 9 ust. 4 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady 2021/1060¹. Wnioskodawca wykaże, że projekt jest zgodny z celami zrównoważonego rozwoju ONZ² i Porozumienia Paryskiego³ (zasadzie „nie czyni poważnych szkód”, ang. „do no significant harm” – DNSH, poświęcono odrębny punkt niniejszego dokumentu).

W ramach prezentacji spełnienia przez projekt celów zrównoważonego rozwoju ONZ należy odnieść się do tych celów, które dotyczą danego rodzaju projektu.

3. Zdolność do adaptacji do zmian klimatu i reagowania na ryzyko powodziowe

Pole opisowe – max. 4000 znaków.

Instrukcja

Należy opisać zdolność do reagowania i adaptacji do zmian klimatu. W zakresie zagrożenia powodziowego należy spozycjonować inwestycję na tle aktualnych dokumentów strategicznych, jeśli dotyczy, jak *Plan przeciwdziałania skutkom suszy* oraz plany zarządzania ryzykiem powodziowym i

¹ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej

² Cele zrównoważonego rozwoju ONZ są ujęte w rezolucji Zgromadzenia Ogólnego Organizacji Narodów Zjednoczonych przyjętej 25 września 2015 pt.: „Przekształcamy nasz świat: Agenda 2030 na rzecz zrównoważonego rozwoju”. W „Agendzie 2030” ujęto 17 celów zrównoważonego rozwoju obejmujących 5 obszarów (ludzie, planeta, dobrobyt, pokój, partnerstwo). Dla każdego z 17 celów rozpisano konkretne zadania do osiągnięcia do 2030r. (łącznie 169 zadań).

³ Pod pojęciem Porozumienia Paryskiego należy rozumieć Ramową konwencję Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu podpisaną 22 kwietnia 2016r. (Dz. U. L 282 z 19.10.2016) i ratyfikowaną Decyzją Rady (UE) 2016/1841 z dnia 5 października 2016r. (Dz. U. L 282 z 19.10.2016).

Załącznik 20. Zgodność z prawem ochrony środowiska

gospodarowania wodami na obszarach dorzeczy. Wszelkie elementy infrastruktury zlokalizowane na obszarach zagrożonych powodzią powinny być zaprojektowane w sposób, który uwzględni zagrożenie i ryzyko w rozumieniu dyrektywy 2007/60/WE.

Należy przeprowadzić analizę podatności oraz odporności przedsięwzięcia na zmiany klimatu, a także analizę i selekcję opcji adaptacyjnych⁴ i na tej podstawie w jaki sposób projekt jest zgodny z art. 73 ust. 2 lit. j) rozporządzenia 2021/1060, tzn. czy inwestycja w infrastrukturę o przewidywanej trwałości wynoszącej co najmniej pięć lat przewidziana w ramach projektu jest odporna na zmiany klimatu, tzn. na klimat zmieniony w tym okresie. Celowym jest wykazać, że przedmiotowa infrastruktura będzie odporna na zmieniony klimat w całym cyklu jej życia, przy założeniu akceptowalnego dla niej poziomu ryzyka w warunkach zmienionego i zmieniającego się klimatu, które wpływają i będą postępująco wpływać na infrastrukturę, najlepiej na podstawie VI Raportu IPCC⁵ (dla infrastruktury krytycznej rekomendujemy scenariusz IPCC z podwyższoną emisją gazów cieplarnianych wobec rosnącego wykorzystania paliw kopalnych przez główne gospodarki świata). Komisja Europejska, rozpoczynając perspektywę 2021-2022, wstępne rekomendacje w tym zakresie oparła na V Raporcie IPCC w [Wytycznych technicznych dotyczących weryfikacji infrastruktury pod względem wpływu na klimat w latach 2021–2027 \(2021/C 373/01\)](#), ale zaleciła w nich skorzystanie z przygotowywanego wówczas VI Raportu IPCC. Wytyczne KE zalecają stosowanie scenariusza RCP 6.0 lub RCP 8.5 do badania preselekcyjnego (screeningu) w ramach oceny odporności na klimat. Do celów szczegółowej analizy zalecono scenariusz RCP 4.5 dla projektów o żywotności do 2060 r. oraz tych, które są wystarczająco elastyczne, aby zwiększyć poziom odporności na zmianę klimatu w okresie ich życia w razie potrzeby (na przykład stopniowe podwyższanie wałów powodziowych). W przypadku projektów o dłuższej żywotności, a także tych, których nie można zmodernizować w trakcie ich eksploatacji (na przykład mostów lub nowych linii kolejowych), zalecono rozważenie scenariusza RCP 8.5. Informacje na temat prognoz klimatycznych dla Polski dostępne są na portalu KLIMADA 2.0⁶. Mając na uwadze powyższe zalecenia, we wnioskach składanych przed opublikowaniem szczegółowych projekcji scenariuszy VI Raportu dla Polski, należy korzystać z V Raportu, dla celów screeningu biorąc pod uwagę scenariusz RCP8, a dla szczegółowej analizy - RCP4.5 lub RCP8, zależnie od adaptacyjnej elastyczności infrastruktury. Jednak w obu przypadkach rekomendowane jest dodanie w WoD krótkiej oceny funkcjonalności tej infrastruktury przy odpowiednich scenariuszach VI Raportu IPCC, jako uwzględnienie zaleceń KE.

4. Zgodność projektu z celem środowiskowym gospodarki o obiegu zamkniętym, ochrony przyrody oraz adaptacji do zmian klimatu

Pole opisowe – max. 4000 znaków.

Instrukcja

Należy wskazać czy w projekcie zostały zastosowane rozwiązania w zakresie gospodarki o obiegu zamkniętym (w tym m.in. wykorzystanie wody szarej, ścieków oczyszczonych, ponownego wykorzystania produktów i materiałów, zapobiegania wytwarzaniu odpadów, minimalizacji ilości wytwarzanych odpadów, efektywności energetycznej i użycia energii ze źródeł odnawialnych), w zakresie ochrony, promowania i przywracania zdrowych ekosystemów, zielonej oraz niebieskiej infrastruktury i rozwiązań opartych na rodzimych zasobach przyrody. Krótki opis odporności danego rozwiązania GOZ na zmiany klimatu należy oprzeć na analizie adaptacyjnej z punktu 3.

5. Zgodność projektu z zasadą „nie czyń poważnych szkód” środowisku tj. do no significant harm (DNSH)

Pole opisowe – max. 4000 znaków.

⁴ Z wykorzystaniem zaktualizowanego *Poradnika przygotowania inwestycji z uwzględnieniem zmian klimatu, ich łagodzenia i przystosowania do tych zmian oraz odporności na klęski żywiołowe oraz wymienionych niżej Wytycznych technicznych KE.*

⁵ <https://www.ipcc.ch/report/sixth-assessment-report-cycle/>

⁶ <https://klimada2.ios.gov.pl/>

Załącznik 20. Zgodność z prawem ochrony środowiska

Instrukcja

Zgodność z zasadą „nie czyń poważnych szkód” środowisku weryfikowana jest na poziomie Programu FEnIKS. W celu potwierdzenia zgodności należy wypełnić pole tekstowe.

W ramach potwierdzenia spełnienia zasady „nie czyń poważnych szkód” należy odnieść się do odpowiednich fragmentów opracowania pt. „Analiza spełniania zasady „nie czyń poważnej szkody” (DNSH), w rozumieniu art. 17 rozporządzenia (UE) nr 2020/852 dla projektu dokumentu pn. Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027”⁷ i zamieszczonych w niej ustaleń dla poszczególnych typów projektów”.

6. Zgodność projektu z zasadami: ostrożności, zasadą działania zapobiegawczego, zasadą naprawiania szkody w pierwszym rzędzie u źródła, zasadą zanieczyszczający płaci

Pole opisowe – max. 2500 znaków.

Instrukcja

Należy wykazać, że projekt został również przygotowany z zachowaniem zasad:

- ostrożności;
- działania zapobiegawczego;
- naprawiania szkody w pierwszym rzędzie u źródła;
- zanieczyszczający płaci – według której sprawcy szkód w środowisku powinni ponosić pełne koszty tych działań, które są niezbędne dla usunięcia zanieczyszczenia lub koszty równoważnych działań umożliwiających osiągnięcie celów ochrony środowiska⁸. Na podstawie tej zasady uznaje się również, że użytkownicy obiektów infrastrukturalnych powinni partycypować zarówno w pokrywaniu kosztów zmniejszania emisji, jak i kosztów eksploatacji, konserwacji i wymiany elementów infrastruktury mającej wpływ na środowisko. W tym kontekście należy wyjaśnić jak przedmiotowe wymagania zostały uwzględnione w projekcie.

Zasady: ostrożności, działania zapobiegawczego, naprawiania szkody w pierwszym rzędzie u źródła i zanieczyszczający płaci, są ogólnymi zasadami wynikającymi z art. 191 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Wytyczne dotyczące sposobu stosowania zasady ostrożności przygotowane zostały przez Komisję Europejską i opublikowane w formie komunikatu z dnia 2 lutego 2000 roku: (<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/?uri=celex:52000DC0001>)

Stosowanie przepisów z zakresu oceny oddziaływania na środowisko zgodnie z ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. [Dz.U. z 2022 r. poz. 1029, z późn. zm.](#)) zwaną dalej „ustawą ooś”

⁷ https://www.pois.gov.pl/media/108045/ocena_DNSH_FEnIKS_2021-2027.pdf

⁸ W przypadku rekultywacji i remediacji gruntów, jeżeli na mocy obowiązującego prawa nie zidentyfikowano osoby zanieczyszczającej i wyrządzającej szkodę lub jeżeli nie jest ona w stanie ponieść kosztów usunięcia zanieczyszczenia i naprawy szkód, podmiot podejmujący prace naprawcze może otrzymać pomoc. Powyższe wynika z art. 45 ust. 3 rozporządzenia KE 651/2014 z dnia 17 czerwca 2014 r. i wymienionych w nim dyrektyw.

Załącznik 20. Zgodność z prawem ochrony środowiska

7. Czy projekt jest realizowany w wyniku planu lub programu, innego niż FENIKS?

- ☐ TAK
☐ NIE

Instrukcja

W przypadku, gdy dany projekt: nie jest realizowany w wyniku planu lub programu, innego niż FENIKS, w tym punkcie formularza należy wybrać odpowiedź NIE

Jeśli zaznaczono „Tak” należy również dodać krótkie uzasadnienie – max. 1500 znaków (Kwestia wymaga rzetelnej weryfikacji. Wskazanie odpowiedzi negatywnej w przypadku kiedy projekt będzie wynikał z planu lub programu innego niż FENIKS jest traktowane jako istotny błąd we wniosku).

Pole opisowe – max. 2500 znaków.

8. Czy dany plan lub program podlegał strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko zgodnie z ustawą ooŚ?

- ☐ TAK
☐ NIE

Pole opisowe – max. 2500 znaków.

Instrukcja

Jeżeli w polu powyżej (pkt 8) zaznaczono odpowiedź „Nie”, należy przedstawić krótkie wyjaśnienie dlaczego nie przeprowadzono tej oceny (max. 1500 znaków). W szczególności zalecane jest, aby w uzasadnieniu wskazać okoliczności wyłączające obowiązek przeprowadzenia SOOŚ dla danego planu lub programu (brak wymogu ustawowego w tym np. brak ram ujęcia w danym planie lub programie ram dla realizacji przedsięwzięć itd.) oraz w przypadku odstąpienia stosowne wyjaśnienia z wykorzystaniem informacji udostępnionych przez organ prowadzący ocenę na podstawie art. 48 ust. 3 ustawy ooŚ. Jeżeli SOOŚ jest w trakcie należy wspomnieć o tej okoliczności wraz z krótką informacją o prowadzonej ocenie

Jeżeli zaznaczono odpowiedź „Tak”, należy podać informacje zawierające co najmniej:

- opis przedsięwzięcia obejmujący informacje o miejscu, projekcie i wielkości przedsięwzięcia,
- opis środków przewidzianych w celu uniknięcia, zmniejszenia i jeżeli to możliwe, naprawienia poważnych niekorzystnych skutków,
- dane wymagane do rozpoznania i oszacowania głównych skutków, które mogą być spowodowane w środowisku przez to przedsięwzięcie,
- zarys zasadniczych alternatywnych rozwiązań rozważanych przez wykonawcę, łącznie ze wskazaniem głównych powodów dokonanego przez niego wyboru, uwzględniającego skutki środowiskowe,
- podsumowanie w języku niespecjalistycznym informacji wymienionych w poprzednich tiret.
- dołączając łącze internetowe albo kopię elektroniczną)

Zalecane jest również zamieszczenie informacji w jaki sposób SOOŚ (w szczególności prognoza) dla danego planu lub programu odnosi się do SOOŚ FENIKS.

Załącznik 20. Zgodność z prawem ochrony środowiska

Zalecane jest podanie informacji czy ustalenia podjęte na etapie planu lub programu wobec projektu wzięto pod uwagę w trakcie jego przygotowania (szczególnie istotne dla projektów wrażliwych środowiskowo), a także czy realizowany projekt jest zgodny z założeniami planu lub programu

9. Czy w ramach projektu realizowane jest przedsięwzięcie lub przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko (art. 59 ust. 1 pkt 1 ustawy ooś) i/lub objęte załącznikiem I do dyrektywy 2011/92/WE Parlamentu Europejskiego i Rady⁹?

☐ TAK

☐ NIE

Pole opisowe – max. 2500 znaków.

Instrukcja

Gdy zaznaczono „TAK” należy przedstawić wskazane poniżej dokumenty i skorzystać z poniższego pola tekstowego w celu sformułowania dodatkowych informacji i wyjaśnień.

Dokumenty powinny zostać przekazane lub udostępnione w sposób wskazany przez właściwą instytucję. Dopuszcza się przekazanie dokumentów przy wykorzystaniu dysków virtualnych i tym podobnych rozwiązań w szczególności w przypadku załączników o znacznej objętości.

Wykaz dokumentów koniecznych do przedstawienia.

- a) streszczenie raportu OOŚ w języku niespecjalistycznym (przygotowane zgodnie z art. 66 ust. 1 pkt 18 ustawy ooś) albo cały raport OOŚ; W przypadku, gdy w raporcie była przeprowadzona ocena zgodnie z art. 6. ust. 3 Dyrektywy Siedliskowej należy załączyć lub udostępnić rozdziały raportu związane z oceną wskazaną w art. 6. ust. 3 Dyrektywy Siedliskowej lub pełną wersję raportu.
- b) informacje na temat konsultacji z organami ds. ochrony środowiska, ze społeczeństwem oraz w stosownych przypadkach z innymi państwami członkowskimi przeprowadzonych zgodnie z przepisami ustawy ooś
- c) decyzje wymienione w art. 72 ust. 1 ustawy ooś lub dokonane zgłoszenia, o których mowa w art. 72 ust. 1a, wraz z informacją potwierdzającą ich poprawne podanie do publicznej wiadomości dokonane w trybie ustawy ooś.
- d) postanowienie z etapu ponownej oceny oddziaływania na środowisko wydane w trybie art. 90 ust 1 ustawy ooś (jeśli dotyczy)

Zasadniczo wystarczającym źródłem powyższych informacji powinno być uzasadnienie do decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach i wystarczające jest jej wskazanie (w przypadku ponownej oceny również decyzji, o których mowa w art. 88 ust. 1 ustawy ooś). W przypadku, gdy uzasadnienia ww. decyzji nie zawierają właściwych informacji dotyczących konsultacji z organami ochrony środowiska, ze społeczeństwem oraz informacji na temat transgranicznej

⁹ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko (Dz.U. L 26 z 28.1.2012, s. 1). Dyrektywa 2011/92 została zmieniona dyrektywą 2014/52/UE z dnia 16 kwietnia 2014 r. zmieniającą dyrektywę 2011/92/UE w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko (Dz.U. L 124/1 z 25.4.2014)

Załącznik 20. Zgodność z prawem ochrony środowiska

OOŚ należy załączyć stosowną dokumentację w tym zakresie lub przedstawić stosowne wyjaśnienia. Udział społeczeństwa w procedurze oceny oddziaływania na środowisko regulują przepisy ustawy ooś. Prezentując ten etap/etapy procedury oceny należy w szczególności wskazać sposób podania informacji do publicznej wiadomości zgodnie z art. 3 ust. 1 pkt. 11 ustawy ooś (w jaki sposób podano informację o konsultacjach i gdzie były dostępne), termin składania uwag i wniosków zgodnie z art. 33 ust. 1 pkt 7 ustawy ooś, informacje na temat spotkań konsultacyjnych (ustawa OOŚ w art. 36 przewiduje rozprawę administracyjną otwartą dla społeczeństwa, w przypadku innego rodzaju spotkań konsultacyjnych zasadne jest je również opisać), zgłoszone uwagi i wnioski, a także sposób ich uwzględnienia w tym przyczyny dla których uwag i wniosków nie uwzględniono zgodnie z art. 85 ust. 2 pkt. 1 lit. a) ustawy ooś.

W przypadku konsultacji z organami ds. ochrony środowiska, postępowania ws. transgranicznego oddziaływania na środowisko, o których mowa w przedmiotowej sekcji należy zwrócić uwagę na kwestię sposobu wzięcia pod uwagę i uwzględnienia uzgodnień z organami ochrony środowiska z art. 85 ust. 2 pkt. 1 lit. b) ustawy ooś.

Informacja o podaniu do publicznej wiadomości decyzji, o których mowa w art. 72 ust. 1 ustawy ooś może być przedstawiona w formie oświadczenia albo innej potwierdzającej wykonanie przez organ obowiązku podania rozstrzygnięcia do publicznej wiadomości, o którym mowa w art. 38, 76 ust. 2 i 95 ust. 3 ustawy ooś w formie przewidzianej w art. 3 ust. 1 pkt 11 ustawy ooś. W przypadku znacznej liczby obwieszczeń sposób podania do publicznej wiadomości obu decyzji można przedstawić w formie tabelarycznej.

Gdy zaznaczono „NIE” należy przedstawić informacje wymagane w pkt 10.

Beneficjent powinien również zadeklarować, że nie rozpoczął prac budowlanych w odniesieniu do poszczególnych przedsięwzięć wchodzących w zakres rzeczowy projektu, dla których nie uzyskał jeszcze wykonalnej decyzji budowlanej (przez „decyzję budowlaną” należy rozumieć pozwolenia na budowę, decyzje o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej albo inne rozstrzygnięcia umożliwiające rozpoczęcie prac budowlanych).

Ponadto, powinien Beneficjent zobowiązać się do nierozpoczęcia prac budowlanych, o których mowa wcześniej, do czasu uzyskania dla danego przedsięwzięcia wykonalnej decyzji budowlanej

10. Czy w ramach projektu realizowane jest przedsięwzięcie lub przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko i/lub objęte załącznikiem II do dyrektywy 2011/92/WE Parlamentu Europejskiego i Rady¹⁰?

- ☐ TAK
☐ NIE

Pole opisowe – max. 2500 znaków.

Instrukcja

¹⁰ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko (Dz.U. L 26 z 28.1.2012, s. 1). Dyrektywa 2011/92 została zmieniona dyrektywą 2014/52/UE z dnia 16 kwietnia 2014 r. zmieniającą dyrektywę 2011/92/UE w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko (Dz.U. L 124/1 z 25.4.2014)

Załącznik 20. Zgodność z prawem ochrony środowiska

Gdy zaznaczono „TAK”: należy przedstawić wskazane poniżej dokumenty i skorzystać z poniższego pola tekstowego w celu przedstawienia dodatkowych informacji i wyjaśnień.

W punkcie tym należy odpowiedzieć na pytanie, czy dla przedsięwzięcia objętego rodzajem przedsięwzięcia mogącego potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko zostało przeprowadzone postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko, będące wynikiem wydania postanowienia o obowiązku przeprowadzenia OOS. W przypadku, gdy takie postępowanie zostało przeprowadzone należy załączyć lub udostępnić w sposób wskazany przez właściwą instytucję

- a) streszczenie raportu OOS w języku niespecjalistycznym albo cały raport OOS;
- b) informacje na temat konsultacji z organami ds. ochrony środowiska, ze społeczeństwem oraz w stosownych przypadkach z innymi państwami członkowskimi przeprowadzonych zgodnie z art. 64 ustawy ooś
- c) decyzję wymienioną w art. 72 ust. 1 ustawy ooś lub dokonane zgłoszenia, o których mowa w art. 72 ust. 1a

Jeżeli postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko nie zostało przeprowadzone, należy podać następujące informacje:

- a) ustalenie wymagane w art. 84 ust. 1 ustawy ooś (postanowienie o braku konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko);
- b) progi, kryteria lub przeprowadzone indywidualne badania przedsięwzięć, które doprowadziły do wniosku, że OOS nie była wymagana (nie ma konieczności przedstawienia przedmiotowych informacji, jeżeli zawarto je już w decyzji wspomnianej w pkt a) powyżej);
- c) wyjaśnienie powodów, dla których projekt nie ma znaczących skutków środowiskowych, biorąc pod uwagę odpowiednie kryteria selekcji określone w art. 63 ust. 1 ustawy ooś (nie ma konieczności przedstawienia przedmiotowych informacji, jeżeli zawarto je już w decyzji wspomnianej w pkt a) powyżej).

Przez „decyzję dotyczącą preselekcji” lub „decyzję „screeningową” należy rozumieć postanowienie o braku konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko.

W przypadku inwestycji składającej się z co najmniej dwóch przedsięwzięć, dla których wydano decyzję bez oceny oddziaływania na środowisko, zalecane jest przedstawienie w jaki sposób wszystkie te przedsięwzięcia razem wpływają na stan środowiska (efekt skumulowany). W tym celu należy posłużyć się uzasadnieniami postanowień i decyzji, odmawiających przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, zgodnie z art. 63 ustawy ooś.

Należy wykazać również, że podziału inwestycji na mniejsze zamierzenia nie skutkują obejściem zakazu tzw. salami slicing (wyrok Trybunału Sprawiedliwości z 16.09.2004 w sprawie C-227/01 Komisja przeciwko Królestwu Hiszpanii).

Jeżeli zaznaczono „NIE” i realizowane przedsięwzięcie lub przedsięwzięcia nie są ujęte

w załączniku I lub II do Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE lub też nie są ujęte wg prawa krajowego jako przedsięwzięcia mogące zawsze lub też potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko należy przedstawić stosowne wyjaśnienia w tym zakresie.

11. Stan przygotowania projektu na moment składania wniosku o dofinansowanie (umowy o roboty budowlane i kontrakty Buduj, Zaprojektuj Buduj itp.)

Pole opisowe – max. 2500 znaków.

Instrukcja

Należy przedstawić stan zaawansowania przygotowań z uwzględnieniem zawartych lub planowanych do zawarcia umów z wykonawcami np. robót budowlanych w podziale na przedsięwzięcia lub kontrakty.

Jednocześnie należy potwierdzić, że w przypadku rozpoczęcia robót budowlanych poprzedzone one zostały uzyskaniem stosownej decyzji. W przypadku zgłoszenia robót budowlanych wniosek wypełnia się analogicznie.

12. Stan przygotowania projektu na moment składania wniosku o dofinansowanie (decyzje administracyjne)

Pole opisowe – max. 2500 znaków.

Instrukcja

Należy wskazać daty złożenia wniosków o wydanie albo daty uzyskania decyzji administracyjnych określonych w art. 72 ust. 1 ustawy ooś oraz art. 5 pkt 12 Prawa budowlanego (pozwoleń na budowę, ZRID itp.) oraz zmian tych decyzji dla przedsięwzięć realizowanych w ramach projektu oraz określić ich aktualny status (ostateczna, ostateczna zaskarżona odwołaniem, ostateczna zaskarżona skargą do WSA, ostateczna zaskarżona skargą do NSA, prawomocna).

W przypadku wskazania wniosków o wydanie decyzji należy określić przeprowadzone dotychczas czynności administracyjne i opisać te, które pozostały do przeprowadzenia oraz wskazać przewidywaną datę wydania ostatecznej decyzji budowlanej (lub ostatecznych decyzji budowlanych).

Ponadto, należy wskazać organ wydający, daty, sygnatury oraz przedmiot każdej decyzji (lub zgłoszenia – w przypadku realizacji projektu lub części projektu na podstawie zgłoszenia) z podziałem na wydane i planowane.

W przypadku realizacji części zakresu projektu na podstawie zgłoszenia w tym polu należy również podać wskazany w zgłoszeniu termin rozpoczęcia robót budowlanych (obowiązek jego ujęcia w treści zgłoszenia wynika z art. 30 ust. 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2021 r. poz. 2351, z późn. zm.), zwanego dalej „Prawem budowlanym”). (obowiązek jego ujęcia w treści zgłoszenia wynika z art. 30 ust. 2 Prawa budowlanego).

Stosowanie przepisów ustawy ooś w zakresie oddziaływania na obszary Natura 2000

13. Czy projekt może samodzielnie lub w połączeniu z innymi projektami znacząco negatywnie wpłynąć na obszary, które są lub mają być objęte siecią Natura 2000

- ☐ TAK
☐ NIE

Instrukcja

Jeśli zaznaczono „Tak”, należy przedstawić:

- a) decyzję właściwego organu oraz odpowiednią ocenę przeprowadzoną zgodnie z art. 33 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2022 r. poz. 916, z późn. zm.);

Załącznik 20. Zgodność z prawem ochrony środowiska

- b) jeżeli właściwy organ ustalił, że dany projekt ma istotny negatywny wpływ na jeden obszar lub więcej obszarów objętych lub które mają być objęte siecią Natura 2000, należy przedstawić:
- o kopię standardowego formularza zgłoszeniowego „Informacje dla Komisji Europejskiej zgodnie z art. 6 ust. 4 dyrektywy siedliskowej, zgłoszone Komisji (DG ds. Środowiska) lub;
 - o opinię Komisji zgodnie z art. 6 ust. 4 dyrektywy siedliskowej w przypadku projektów mających istotny wpływ na siedliska lub gatunki o znaczeniu priorytetowym, które są uzasadnione tak ważnymi względami jak nadrzędny interes publiczny inny niż zdrowie ludzkie i bezpieczeństwo publiczne lub korzystne skutki o podstawowym znaczeniu dla środowiska.

Jeśli zaznaczono „Nie”, należy dołączyć wypełnioną przez właściwy organ deklarację znajdującą się w załączniku I oraz mapę, na której wskazano lokalizację projektu i obszarów Natura 2000. Jeżeli projekt ma charakter nieinfrastrukturalny (np. wiąże się z zakupem taboru), należy to odpowiednio wyjaśnić i w takim przypadku nie ma obowiązku dołączania deklaracji.

W przypadku, gdy w raporcie była przeprowadzona ocena zgodnie art. 33 ustawy o ochronie przyrody (tj. ocena oddziaływania przeprowadzona na zasadach określonych w ustawie ooś) należy załączyć lub udostępnić w sposób wskazany przez właściwą instytucję pełną wersję raportu albo rozdziały raportu, w których zawarto ocenę oddziaływania na środowisko. Pozostała wymagana dokumentacja dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko określona jest w przepisach ustawy ooś.

W przypadku procedury oceny dla przedsięwzięć innych niż mogące znacząco oddziaływać na środowisko opisanej w Dziale V Rozdziale 5 ustawy ooś (tzn. przedsięwzięć, które nie są przedsięwzięciami mogącymi znacząco oddziaływać na środowisko ale mogą znacząco wpływać na obszary Natura 2000) wymaga się załączenia raportu, o którym mowa w art. 97 ust. 3 ustawy ooś, postanowienia, o którym mowa w art. 98 ust. 1 ustawy ooś oraz kopii decyzji, o której mowa w art. 96 ust. 1 ustawy ooś wraz z informacją o jej podaniu do publicznej wiadomości w formie przewidzianej w art. 3 ust. 1 pkt 11 ustawy ooś.

W przypadku ustalenia przez właściwy organ, że dany projekt ma istotny negatywny wpływ na jeden obszar lub więcej obszarów objętych lub które mają być objęte siecią Natura 2000, dodatkowo wymagana jest kopia dokumentacji, o której mowa w art. 35 ustawy o ochronie przyrody, czyli informacji dotyczącej ustalenia kompensacji przyrodniczej.

Należy wskazać kiedy nastąpi zakładany efekt kompensacji przyrodniczej wraz z odniesieniem do terminu rozpoczęcia działań powodujących negatywne oddziaływanie.

Pole opisowe – max. 2500 znaków.

14. Czy projekt obejmuje nowe zmiany charakterystyki fizycznej części wód powierzchniowych lub zmiany poziomu części wód podziemnych, które pogarszają stan jednolitej części wód lub uniemożliwiają osiągnięcie dobrego stanu wód/potencjału?

- ☐ TAK
- ☐ NIE

Załącznik 20. Zgodność z prawem ochrony środowiska

Instrukcja

Zastosowane określenia należy rozumieć następująco:

- części wód powierzchniowych – jednolite części wód powierzchniowych (JCWP),
- części wód podziemnych – jednolite części wód podziemnych (JCWPd).

Informacja ma odpowiadać na pytanie czy wystąpią okoliczności, w których dobry stan ekologiczny lub potencjał ekologiczny nie zostanie osiągnięty lub nie uda się zapobiec pogorszeniu stanu JCWP lub JCWPd w wyniku nowych zmian w charakterystyce fizycznej JCWP lub zmianie poziomu JCWPd.

Jeżeli zaznaczono odpowiedź „TAK” – należy przedstawić ocenę oddziaływania na jednolitą część wód i szczegółowe wyjaśnienie sposobu, w jaki spełniono lub w jaki zostaną spełnione wszystkie warunki zgodnie z art. 68 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne (Dz. U. z 2021 r. poz. 2233, z późn. zm.), zwanej dalej „Prawem wodnym”^{11,12}. Należy wskazać także, czy projekt jest wynikiem krajowej/regionalnej strategii w odniesieniu do danego sektora lub wynikiem planu gospodarowania wodami w dorzeczu, który uwzględnia wszystkie istotne czynniki (np. wariant korzystniejszy dla środowiska, oddziaływanie skumulowane itd.)? Jeżeli tak, należy podać szczegółowe informacje.

Przedmiotowy punkt dotyczy odstępstwa od osiągnięcia celów środowiskowych. Cele środowiskowe oraz odstępstwa zdefiniowane zostały w art. 4 Ramowej Dyrektywy Wodnej, natomiast w polskim prawodawstwie – w ustawie Prawo wodne. W przedmiotowym przypadku mowa jest o odstępstwie dopuszczonym ze względu na planowany projekt, które wskazano w art. 4 ust. 7 Ramowej Dyrektywy Wodnej tj. nowe zmiany charakterystyki fizycznej JCWP lub zmiany poziomu JCWPd lub nowe formy zrównoważonej działalności człowieka.

W procedurze oceny oddziaływania na środowisko poprzedzającej wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach uwzględniona jest ocena związana z ww. odstępstwem. Zgodnie z art. 81 ust. 3 ustawy ooŚ, *jeżeli z oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko wynika, że przedsięwzięcie to wpływa negatywnie na możliwość osiągnięcia celów środowiskowych, o których mowa w art. 56, art. 57, art. 59 oraz art. 61 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. – Prawo wodne, organ właściwy do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach odmawia zgody na realizację tego przedsięwzięcia, o ile nie zostaną spełnione warunki, o których mowa w art. 68 pkt 1, 3 i 4 tej ustawy.*

Artykuł 68 Prawa wodnego wymienia warunki, jakie muszą być spełnione aby dopuszczalne było zastosowanie art. 66 i 67 ww. ustawy tj. nieosiągnięcie dobrego stanu ekologicznego lub dobrego potencjału ekologicznego oraz niezapobieżenie pogorszeniu stanu ekologicznego lub potencjału ekologicznego jednolitych części wód powierzchniowych oraz jednolitych części wód podziemnych na skutek okoliczności wskazanych w tych przepisach. Warunkami tymi w pkt 1, 3 i 4 do których odsyła art. 81 ust. 3 ustawy ooŚ są:

- 1) podejmowane są wszelkie działania, aby łagodzić skutki negatywnych oddziaływań na stan jednolitych części wód;
- 3) przyczyny zmian i działań, o których mowa w art. 66, są uzasadnione nadrzędnym interesem publicznym, a pozytywne efekty związane z ochroną zdrowia, utrzymaniem bezpieczeństwa oraz zrównoważonym rozwojem przeważają nad korzyściami dla społeczeństwa i środowiska związanymi z

¹¹ Konieczność szczegółowego wyjaśnienia sposobu, w jaki spełniono lub w jaki zostaną spełnione wszystkie warunki zgodnie z art. 68 Prawa wodnego nie dotyczy projektów:

– z zakresu budowy, przebudowy lub remontu urządzeń wodnych i infrastruktury towarzyszącej w PRIORYTECIE II: *Wsparcie sektorów energetyka i środowisko z EFRR w ramach Celu szczegółowego 2.4 Wspieranie przystosowania się do zmian klimatu i zapobiegania ryzyku związanemu z klęskami żywiołowymi i katastrofami, a także odporności, z uwzględnieniem podejścia ekosystemowego;*

¹² Zgodnie z zapisami programu FEnIKS nie mogą być wspierane inwestycje obejmujące budowę nowej infrastruktury hydrotechnicznej na rzekach (w tym: regulację swobodnie płynących rzek, stopnie wodne, zbiorniki wodne), a także wymagające odstępstwa, o którym mowa w art. 4 ust. 7 ramowej dyrektywy wodnej (dyrektywy 2000/60/EC).

Załącznik 20. Zgodność z prawem ochrony środowiska

osiągnięciem celów środowiskowych, o których mowa w art. 55, utraconymi w następstwie tych zmian i działań;

4) zakładane korzyści wynikające ze zmian i działań, o których mowa w pkt 1–3, nie mogą zostać osiągnięte przy zastosowaniu innych działań, znacząco korzystniejszych z punktu widzenia interesów środowiska, ze względu na negatywne uwarunkowania wykonalności technicznej lub nieproporcjonalnie wysokie koszty.

Jeżeli zaznaczono odpowiedź „NIE” – mogą wystąpić dwie sytuacje:

1. Przeprowadzono analizę w celu odpowiedzi na pytanie – **należy dołączyć deklarację** właściwego organu oświadczającą, że projekt nie pogarsza stanu jednolitej części wód, ani nie uniemożliwia osiągnięcia dobrego stanu/potencjału (dalej „deklaracja”) wraz z uzasadnieniem powodów takiej opinii. Deklarację wydaje Minister Infrastruktury bezpośrednio albo poprzez właściwe jednostki nadzorowane. Wnioski o wydanie tego dokumentu powinny być kierowane do właściwej miejscowo (ze względu na lokalizację zamierzenia inwestycyjnego) jednostki organizacyjnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie – Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej. **Należy podać datę wydania deklaracji.**
2. Nie przeprowadzono analizy w celu odpowiedzi na pytanie – projekt z uwagi na swój charakter nie wymaga rozpatrzenia w kontekście spełnienia warunków zgodnie z art. 68 Prawa wodnego. **W przypadku takich projektów należy to odpowiednio wyjaśnić i nie ma obowiązku dołączania deklaracji.**

Będą to projekty:

- a) studialne, czyli dotyczące opracowania dokumentacji, jeśli w ramach tych projektów nie zachodzi potrzeba działań fizycznych,
- b) nieinfrastrukturalne (jak na przykład działania zakupowe, nie związane z ingerencją w środowisko),
- c) obejmujące:
 - i. przedsięwzięcia, dla których wydano decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach, w treści których znajdują się wnioski z przeprowadzonej analizy oddziaływania inwestycji na jednolite części wód;
 - ii. inwestycje lub działania, dla których uzyskano ocenę wodnoprawną, o której mowa w art. 425 ust. 1 Prawa wodnego;
 - iii. inwestycje dotyczące systemów ERTMS, SESAR, ITS, VTMS i systemu aplikacji telematycznych, oraz dotyczące modernizacji statków i taboru kolejowego, jeżeli proponowane projekty nie obejmują robót fizycznych, które mogą negatywnie wpłynąć na jednolite części wód;
 - iv. termomodernizację budynków;
 - v. kolektory słoneczne, panele fotowoltaiczne, powietrzne pompy ciepła;
 - vi. wszelkie prace konserwatorskie i restauratorskie prowadzone wewnątrz i na zewnątrz budynków;
 - vii. prace związane z wymianą źródeł i systemów grzewczych w budynkach;
 - viii. przebudowę obiektów, mieszczącą się w obrysie zewnętrznym ścian parteru budynku (m.in. nadbudowę, przebudowę układu wewnętrznego pomieszczeń itp.);
 - ix. energooszczędne oświetlenia ulic i dróg;

Załącznik 20. Zgodność z prawem ochrony środowiska

- x. kable teletechniczne instalowane na słupach;
- xi. ścieżki rowerowe;
- xii. montaż anten, nadajników i odbiorników na istniejących obiektach budowlanych;
- xiii. remontów obiektów budowlanych innych niż kategorie VIII, XXI, XXIV, XXVII, XXVIII, XXX z załącznika do Prawa budowlanego;
- xiv. zmiany sposobu użytkowania istniejących budynków;
- xv. obiekty małej architektury i zagospodarowania terenów zielonych

Pole opisowe – max. 2500 znaków.

15. Należy wyjaśnić, w jaki sposób projekt pokrywa się z celami planu gospodarowania wodami w dorzeczu, które ustanowiono dla odpowiednich jednolitych części wód.

Pole opisowe – max. 2500 znaków.

Instrukcja

Należy dokonać identyfikacji jednolitych części wód, których dotyczy planowany projekt oraz przypisanych im celów środowiskowych.

W nawiązaniu do ustalonych celów należy wskazać w jaki sposób projekt wpływa na ich osiągnięcie. Tym samym punkt ten będzie dotyczył projektów, które z racji swojego charakteru i zakresu będą pokrywały się z celami, które ustanowiono dla danej jednolitej części wód (w pozostałych przypadkach zasadne jest wykazanie neutralnego charakteru projektu).

16. Stosowanie dyrektywy Rady 91/271/EWG¹³ („dyrektywy dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych”) – projekty w sektorze usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków komunalnych

Pole opisowe – max. 2500 znaków.

Instrukcja

Dla projektów dot. gospodarki ściekowej należy wypełnić załącznik nr (...) do formularza wniosku (tabelę dotyczącą zgodności z dyrektywą dotyczącą oczyszczania ścieków komunalnych).

Należy wyjaśnić, w jaki sposób projekt jest spójny z programem związanym z wdrażaniem dyrektywy dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych (KPOŚK).

Należy podać szczegółowe informacje dotyczące wypełniania przez aglomerację lub aglomeracje, na obszarze których realizowany jest projekt przepisów Dyrektywy Rady 91/271/EWG dotyczącej oczyszczania ścieków komunalnych (dalej dyrektywa ściekowa), w szczególności:

- a. Wielkość aglomeracji oraz jej zgodność z aktualną wersją *Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych* dla wdrażania dyrektywy 91/271/EWG.
- b. Zgodnie z przepisami dyrektywy ściekowej warunkami koniecznymi do spełnienia przez aglomeracje jej wymogów są następujące aspekty, do których należy się odnieść:
 - wydajność oczyszczalni ścieków w aglomeracjach, która musi odpowiadać co najmniej ładunkowi generowanemu na ich obszarze;

¹³ Dyrektywa Rady 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 r. dotycząca oczyszczania ścieków komunalnych (Dz.U. UE L 135 z 30.5.1991, s. 40).

Załącznik 20. Zgodność z prawem ochrony środowiska

- standardy oczyszczania ścieków w oczyszczalniach, które uzależnione są od wielkości aglomeracji; jakość oczyszczonych ścieków odprowadzanych z każdej oczyszczalni na terenie aglomeracji musi być zgodna z wymaganiami ustawy Prawo wodne¹⁴ i rozporządzeniem Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych¹⁵.
- wyposażenie aglomeracji w systemy zbierania ścieków komunalnych musi gwarantować spełnienie w tym zakresie wymogów dyrektywy ściekowej; ludność aglomeracji nieobsługiwana przez zbiorcze systemy kanalizacyjne powinna korzystać z innych systemów oczyszczania ścieków, zapewniający ten sam poziom ochrony środowiska.
- c. Przedstawienie zastosowanych/planowanych rozwiązań dotyczących gospodarki osadami ściekowymi na oczyszczalniach z uwzględnieniem hierarchii sposobów postępowania z odpadami wskazanymi w aktualnej wersji *Krajowego planu gospodarki odpadami* lub aktualnej wersji *Krajowego Programu Zapobiegania Powstawaniu Odpadów*.

Załączniki do części środowiskowej wniosku o dofinansowanie w ramach FEnIKS

1. Deklaracja organu odpowiedzialnego za monitorowanie obszarów Natura 2000
2. Deklaracja właściwego organu odpowiedzialnego za gospodarkę wodną
3. Tabela dotycząca zgodności z dyrektywą ściekową (tylko dla projektów w sektorze usług zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowe odprowadzanie ścieków komunalnych)

¹⁴ Ustawa z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne (Dz. U. z 2021 poz. 2233 ze zm.).

¹⁵ Rozporządzenie Ministra Gospodarki Morskiej i Żeglugi Śródlądowej z dnia 12 lipca 2019 r. w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego oraz warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu do wód lub do ziemi ścieków, a także przy odprowadzaniu wód opadowych lub roztopowych do wód lub do urządzeń wodnych (Dz.U. 2019 poz. 1311).